

Рівненський державний гуманітарний університет

Кафедра історії України

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Спеціальність **121 Інженерія програмного забезпечення**

Освітня програма «**Інженерія програмного забезпечення**»

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Факультет **математики та інформатики**

2024 – 2025 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 121 Інженерія програмного забезпечення за освітньою програмою «Інженерія програмного забезпечення»

Мова навчання: українська

Розробник: Шеретюк В.М., професор кафедри історії України, канд. іст. наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії України

Протокол від 28 серпня 2024 року № 7

Завідувач кафедри

Пальчевський Р.С.

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету математики та інформатики.

Протокол від 3 вересня 2024 року № 7.

Голова навчально-методичної комісії

Гнедко Н.М.

© Шеретюк В.М., 2024 р.

© РДГУ, 2024 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
Кількість кредитів: 3 Модулів: 2 Змістових модулів: 2 Індивідуальне науково-дослідне завдання: етнографічне дослідження або історична розвідка Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: 2 самостійної роботи студента: 4	Галузь знань: 12 Інформаційні технології Спеціальність: 121 Інженерія програмного забезпечення Освітня програма: «Інженерія програмного забезпечення» Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр:	
		1-й	1-й
		Лекції:	
		20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські:	
		10 год.	4 год.
		Лабораторні:	
		-	-
		Самостійна робота:	
		60 год.	80 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	-
Вид контролю:			
екзамен	екзамен		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Інженерія програмного забезпечення» підготовки бакалаврів спеціальності 121 Інженерія програмного забезпечення галузі знань 12 Інформаційні технології.

Для становлення особистості значну роль відіграє знання свого минулого та осмисленого ставлення до нього. Тому першочергова **мета** курсу історія України – підвищення загальної освіченості у здобувачів вищої освіти; досягнення ними належного вміння через історичну літературу прилучатися до основних духовних цінностей нашого народу; сприяння всебічному розвитку, активному становленню й самореалізації особистості в умовах сьогодення; виховання національно свідомого громадянина України; формування за історичним матеріалом розуміння національних інтересів України. На основі набутих знань здобувачі вищої освіти поглиблюють свої вміння орієнтації в суспільно-політичному житті та навчаються здійснювати об'єктивну оцінку суспільно-політичних явищ, історичних процесів минулщини та сьогодення.

Завдання: ознайомити здобувачів вищої освіти з основоположними суспільно-політичними, соціально-економічними та культурними явищами історичного минулого та сучасного нашої держави. Сприяти в них формуванню навичок та вмінь, щодо оцінки суспільно-політичних явищ і процесів в умовах сьогодення. Зміст самостійної роботи з

дисципліни «Історія України» визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами та завданнями викладача.

Згідно з освітньо-професійною програмою навчальна дисципліна «Історія України» має забезпечувати формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей.

Загальні компетентності:

K03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

K08. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

K10. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

K11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

K12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності:

K21. Здатність застосовувати фундаментальні і міждисциплінарні знання для успішного розв'язання завдань інженерії програмного забезпечення.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті освоєння повного курсу навчальної дисципліни «Історія України» у здобувачів вищої освіти формуються глибокі, міцні і системні знання, які передбачають вільне володіння понятійним апаратом, розуміння основних задач предмету, його мети та завдання, а також здатність до практичного застосування цих знань. Згідно з освітньо-професійною програмою мають бути досягнуті наступні **програмні результати навчання**:

ПР01. Аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.

ПР02. Знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній діяльності.

При цьому здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- основні періоди історичного розвитку України;
- особливості кожного з історичних періодів, їхні спільні та відмінні риси;
- зміст основних історичних подій та їх значення з точки зору українського державо- та націотворення;
- особливості політичного, соціально-економічного та культурного життя українських земель у різні історичні періоди.

вміти:

- аналізувати історію України як історію окремого народу та його держави, так і в контексті загальноєвропейської та світової історії;
- здійснювати періодизацію української історії та компаративний аналіз різних епох;
- використовувати категорійно-понятійний апарат історичної науки;
- аналізувати та критично осмислювати вплив різних чинників на процес формування та розвитку української нації та держави;
- екстраполювати окремі історичні події на сучасний історико-політичний процес;
- прогнозувати можливі варіанти майбутнього суспільно-політичного розвитку України;
- формувати особисте бачення проблемної ситуації й самостійно визначати морально-етичні шляхи її вирішення;
- об'єктивно оцінювати, вибирати та аналізувати інформацію з різних джерел;
- дискутувати, аргументовано обстоювати свої думки та переконання;
- робити правильні та обґрунтовані висновки.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ВІД НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ ДО ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Тема 1. Найдавніші часи на території України.

Вступ. Історія України як наука. Предмет, метод і завдання курсу. Джерельна база. Огляд і характеристика вітчизняної та зарубіжної літератури. Наукова періодизація і характеристика основних етапів історії України.

Передумови людського життя на території України. Первісні люди, місця поселення та їх основні заняття. Від первісного стада до первісної общини. Племена, побут та вірування людей трипільської культури.

Найдавніші неслов'янські племена на землях сучасної України. Грецька колонізація Північного Причорномор'я.

Історичні джерела про східних слов'ян. Гіпотези та теорії їх походження, етнічні особливості, заняття, побут, суспільні відносини та духовне життя.

Тема 2. Створення Руської держави.

Головні джерела вивчення історії Русі.

Передумови зародження, виникнення та становлення Давньоруської української держави. Її періодизація. «Нормандська теорія» походження Руської держави. Боротьба між норманістами та антинорманістами в дореволюційній російській та українській історіографії. Позиція М. С. Грушевського.

Релігійні вірування та соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток Давньоруської української держави до і після запровадження християнства на Русі.

Руське право. Культурна спадщина Русі. Роздробленість, занепад та падіння Руської Української держави. Боротьба русичів з монголо-татарською ордою.

Українські землі в період монголо-татарського нашестя. Галицько-Волинське королівство. Данило Галицький, його внутрішня політика та міжнародні контакти.

Тема 3. Українські землі під владою Литви, Польщі, Угорщини та Туреччини (XIV – перша половина XVI ст.).

Захоплення українських земель Литвою, Польщею, Угорщиною та Туреччиною. Поділ України на удільні князівства. Володимир Ольгердович. Спроба відновлення незалежності від Великого князівства Литовського. Політика Вітовта на Україні. Городельська унія 1413 р. «Велике князівство Руське». Відновлення Київського та Волинського князівств 40–50-х р.р. XV ст. Ліквідація українського національного адміністративного устрою. Запровадження воеводств. Приєднання Чернігово-Сіверщини до Московської держави.

Українська шляхта, духовенство, селянство. Міста. Магдебурське право.

Передумови виникнення та становлення українського козацтва. Заснування Запорізької Січі, як центра формування національної держави. Місце і роль Запоріжжя у тогочасній міжнародній політиці.

Тема 4. Україна під владою Речі Посполитої (середина XVI – перша половина XVII ст.).

Посилення наступу на українські землі польської шляхти та католицизму. Люблінська унія та захоплення українських земель польськими феодалами.

Соціально-економічне та суспільно-політичне становище українського народу під владою Речі Посполитої.

Берестецька церковна унія. Конфесійна боротьба. Обмеження в правах православних.

Початок книгодрукування. Заснування і науково-просвітницька діяльність Острозької академії. Костянтин Острозький, Герасим Смотрицький та ін. Острозька Євангелія 1581 р.

Заняття, побут, звичаї та мистецтво. Реєстровці. Селянсько-козацькі повстання XV першої половини XVII ст. Козацтво і українська православна церква.

Тема 5. Українська національна революція під проводом Б. Хмельницького.

Передумови, характер, причини та періодизація української національної революції. Рушійні сили та методи війни українського народу під проводом Б.Хмельницького. Події національно-визвольної війни лютий (лютий 1648 – серпень 1657 р.р.).

Формування української державності в ході визвольної війни. Смерть Б. Хмельницького. Громадянська війна та подія України на два гетьманства (вересень 1657 – червень 1663 р.р.). Процес боротьби за воз'єднання Української держави (червень 1663 – вересень 1676 р.р.).

Тема 6. Втрата Української державності. Україна наприкінці XVII – першій половині XVIII ст.

Українська державність наприкінці XVII початку XVIII ст. Внутрішня соціально-економічна політика гетьмана І. Мазепи в контексті колоніальних перетворень Російської імперії на Україні. Північна війна та Україна. Перехід І. Мазепи на бік Карла XII. Батуринська трагедія та зруйнування Запорізької Січі. Еміграція мазепинців та їх подальша доля. Пилип Орлик та його конституція.

Гетьманування І. Скоропадського. Особливості розвитку Правобережжя в першій половині XVIII ст.

Соціально-економічний, суспільно-політичний та культурний розвиток українських земель у першій половині XVIII ст.

Тема 7. Українські землі в другій половині XVIII ст.

Колоніальна політика російської імперії щодо України в другій половині XVIII ст. Завойовницька політика Катерини II та використання в ній українського військового потенціалу. Ліквідація Запорізької Січі та остаточне закріпачення України. Приєднання Північного Причорномор'я та правобережжя до Росії. Утворення Чорноморського козацтва.

Загострення соціальних суперечностей та визвольна боротьба народу України у другій половині XVIII ст. Особливості економічного та культурного розвитку.

Тема 8. Українські землі в першій половині XIX ст.

Колонізація півдня України іноземними державами. Поділи Польщі та входження українських земель до складу Росії та Австрії.

Територіально-адміністративний устрій українських земель на початку XIX ст. Населення України.

Соціально-економічне та суспільно-політичне становище українства в дореформеній Росії.

Інкорпорація західноукраїнських земель до складу імперії Габсбургів. Економічна політика австрійського уряду. Сільське господарство. Міста. Початок національного відродження.

Північна Буковина. Закарпаття.

Революція 1848 р. Ліквідація панщини. «Головна Руська Рада». «Руський собор». Слов'янський конгрес. Селянський рух та проведення реформи. Боротьба за автономію Східної Галичини. Закарпаття та Північна Буковина під час революції 1848 – 1849 р.р.

Тема 9. Українські землі в складі Російської та Австро-Угорської імперій в другій половині XIX ст.

Реформа 1861 р. та соціальна структура українського пореформного села. Реформи державних селян 1865–1869 р.р. Ставлення українських селян до реформи. Соціально-економічний розвиток українських земель в пореформеній період.

Національний гніт та активізація національного руху. Циркуляр Валуєва 1863 р. Емський акт 1876 р.

Соціально-економічні особливості розвитку українських земель у складі Австро-Угорської імперії.

Суспільно-політичний рух після революції 1848 р. «Москвофіли», «Народовці». Русько-українська радикальна партія – перша політична партія європейського зразка на Україні.

Українська греко-католицька церква та її роль в культурно-національному розвитку Галичини і Закарпаття.

Змістовий модуль 2. НОВІТНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Тема 10. Україна напередодні і в роки Першої світової війни.

Міжнародні протиріччя початку XX ст. та боротьба за переділ світу. Передумови та головні причини Першої світової війни.

Українські землі після поразки революції 1905–1907 р.р. Український визвольний рух напередодні Першої світової війни.

Українське питання в планах паліїв Першої світової війни. Заснування Головної української ради у Львові. Створення Союзу визволення України: політична платформа і політична діяльність. Формування Легіону УСС.

Хід воєнно-політичних подій на Україні в 1914–1918 р.р. Українські політичні партії в роки війни. Уроки та наслідки Першої світової війни для України.

Тема 11. Українська революція та її особливості.

Російська лютнева революція та її вплив на розвиток суспільного руху в Україні. Утворення української Центральної Ради: партійний склад, політична програма. М. Грушевський та В. Винниченко.

Відновлення державності українського народу. Жовтневий переворот у Петрограді та його відгомін на Україні. Проголошення Української Народної Республіки. Війна з радянською росією. Четвертий універсал Центральної Ради. Проголошення самостійності, незалежності УНР.

Брестський мир і Україна. Окупація України австро-німецькими військами. Гетьманська держава П. Скоропадського. Політика гетьмана.

Повстання проти гетьманського режиму. Встановлення влади Директорії. Внутрішня зовнішня політика Ради Міністрів УНР. Проголошення акту злуки УНР і ЗУНР.

Війна УНР з радянською росією, Польщею та Денікіним. Воєнно-політичне становище України 1920 р. Державне і господарське будівництво. Варшавський договір С. Петлюри з Ю. Пілсудським. Наступ на Київ та його провал. Ризький мир між РСФРР, УРСР, Польщею 1921 р.

Наслідки та уроки української революції 1917–1921 р.р.

Тема 12. Українські землі в 20–30-і р.р. ХХ ст.

Процес входження України до складу СРСР та основні положення політики «Воєнного комунізму». НЕП та його наслідки для України.

Українізація, націонал-ухильництво та початок насильницької русифікації на Україні. Соціалістичне будівництво, індустріалізація.

Голод 1932–1933 р.р.

Особливості розвитку західноукраїнських земель в 20–30-х р.р. ХХ ст. під окупацією чужоземних держав.

Тема 13. Україна в роки Другої світової війни.

Головні передумови та першопричини Другої світової війни.

Українське питання та світова громадськість напередодні Другої світової війни. Серпнева змова 1939 р. і початок військових дій.

Возз'єднання західноукраїнських земель та впровадження там сталінського тоталітарного режиму.

Українські землі в німецько-радянській війні 1941–1945 р.р.

Історичні уроки та наслідки війни для України.

Тема 14. Україна в складі СРСР в 1945–1991 р.р.

Післявоєнна відбудова народного господарства. Радянізація західних областей України.

Україна в умовах десталінізації 1956–1964 р.р. Соціально-економічне, суспільно-політичне та культурне життя.

Криза радянської системи, наростання застійних явищ (1965–1985 р.р.). Наростання кризових явищ в культурі. Опозиційний рух.

Україна та процеси перебудови в СРСР (1985–1991 р.р.). Погіршення економічної ситуації в Україні та початок формування багатопартійності. Проголошення незалежності України.

Тема 15. Україна в умовах незалежності.

Спроба серпневого перевороту 1991 р. у Москві та його наслідки для України. Акт проголошення незалежності України. Всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України. Угода про СНД. Розвал СРСР.

Початок державотворчих процесів. Заснування Збройних Сил України. Затвердження державної символіки. Дострокові вибори до Верховної Ради та вибори Президента України. Міжнародні відносини. Формування багатопартійності в Україні.

Ухвалення Конституції 1996 р. та змін до неї. Приватизація. Лібералізація цін. Грошова реформа (1996 р.). Майнова диференціація суспільства.

«Помаранчева революція». Інтегрування України у світове і європейське співтовариство. «Газові» та «торгівельні війни» з росією.

«Революція гідності».

Збройна агресія росії проти України. Окупація Криму і частини Донецької та Луганської областей. Волонтерський рух.

Соціально-економічне та суспільно-політичне становище України в умовах сьогодення.

Україна в умовах другого етапу російсько-української війни з лютого 2022 року.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лек.	пр.	лаб.	інд.	с.р.		лек.	пр.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Історія України від найдавніших часів до початку XX ст.												
Тема 1. Вступ. Найдавніші часи на території України	5	2				3	6	2				4
Тема 2. Створення Давньоруської держави	5		2			3	4					4
Тема 3. Українські землі під владою Литви, Польщі, Угорщини та Туреччини (XIV – перша половина XVI ст.)	5					5	4					4
Тема 4. Україна під владою Речі Посполитої (середина XVI – перша половина XVII ст.)	5	2				3	5					5
Тема 5. Українська національна революція під проводом Б. Хмельницького	5		2			3	6		2			4
Тема 6. Втрата української державності. Україна наприкінці XVII першій половині XVIII ст.	5					5	5					5
Тема 7. Українські землі в другій половині XVIII ст.	5	2				3	5					5
Тема 8. Українські землі в першій половині XIX ст.	6	2	2			2	6	2				4
Тема 9. Українські землі в складі Росії та Австро-Угорської імперій у другій половині XIX ст.	5	2				3	5					5
Разом за змістовим модулем 1	46	10	6	-	-	30	46	4	2	-	-	40
Змістовий модуль 2. Новітня історія України												
Тема 10. Україна напередодні і в роки Першої світової війни.	7	2				5	7					7

Тема 11. Українська революція та її особливості	7		2			5	8		2			6
Тема 12. Українські землі в 20-30-х р.р. ХХ ст.	9	2	2			5	7					7
Тема 13. Україна в роки Другої світової війни	7	2				5	7					7
Тема 14. Україна в складі СРСР в 1945-1991 р.р.	7	2				5	7					7
Тема 15. Україна в умовах незалежності	7	2				5	8	2				6
Разом за змістовим модулем 2	44	10	4	-	-	30	44	2	2	-	-	40
Модуль 2												
ІНДЗ												
Усього годин	90	20	10	-	-	60	90	6	4	-	-	80

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Виникнення та розвиток Давньоруської української держави	2
2	Тема 2. Визвольна війна українського народу середини XVII ст.	2
3	Тема 3. Західноукраїнські землі в складі Австрійської імперії в I половині XIX ст.	2
4	Тема 4. Національно-демократична революція на Україні (1917 – 1920 р.р.)	2
5	Тема 5. Західноукраїнські землі у період між двома світовими війнами	2

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Навчальним планом не передбачені

8. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Навчальним планом не передбачені

9. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин
	Модуль 1. Історія України від найдавніших часів до початку ХХ ст.	
1	Тема 1. Найдавніші часи на території України	3
2	Тема 2. Створення Давньоруської держави	3
3	Тема 3. Українські землі під владою Литви, Польщі, Угорщини та Туреччини (XIV – перша половина XVI ст.)	6
4	Тема 4. Україна під владою Речі Посполитої (середина XVI – перша половина XVII ст.)	3
5	Тема 5. Українська національна революція під проводом Б. Хмельницького	4
6	Тема 6. Втрата української державності. Україна наприкінці XVII першій половині XVIII ст.	6
7	Тема 7. Українські землі в другій половині XVIII ст.	3
8	Тема 8. Українські землі в першій половині XIX ст.	1
9	Тема 9. Українські землі в складі Росії та Австро-Угорської імперій у другій половині XIX ст.	3
	Модуль 2. Новітня історія України	

10	Тема 10. Україна напередодні і в роки Першої світової війни.	4
11	Тема 11. Українська революція та її особливості	3
12	Тема 12. Українські землі в 20 – 30-х р.р. ХХ ст.	3
13	Тема 13. Україна в роки Другої світової війни	6
14	Тема 14. Україна в складі СРСР в 1945-1991 р.р.	6
15	Тема 15. Україна в умовах незалежності	6
	Разом	60

10. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Мета: перевірка засвоєних знань та способів тлумачення основних понять курсу, вміння студентів робити висновки.

1. Підготувати реферат з анотованим списком літератури з даної проблеми (тема реферату – за вибором студента).

Реферат – це коротке викладення основних положень вчення, наукової чи навчальної проблеми у письмовому вигляді. Реферат готується на основі аналізу декількох джерел інформації, зміст яких вільно і компактно викладається у доступній для розуміння формі.

Підготовлений у письмовому вигляді реферат оформляється розбірливим почерком (або друкується), на окремих аркушах паперу формату А-4 із відповідною нумерацією сторінок згідно плану, розробленого студентом самостійно. Його обсяг складає 10-15 сторінок. Реферат повинен мати характер самостійного опрацювання запропонованої літератури.

Вимоги до реферату: визначити об'єкт і мету дослідження; добрати відповідну літературу; передусім з'ясувати, яка література існує із запропонованої тематики (за алфавітним, систематичним, тематичним каталогами знайти необхідну літературу); працюючи з книгою, вивчити те чи інше питання, яке потрібно висвітлити; критично проаналізувати її зміст; обрати інформацію необхідну для написання реферату; скласти план реферату (міститься на початку роботи); структурувати текст реферату (виділити розділи, пункти тощо); написати вступ, висновки; скласти список використаної літератури (міститься наприкінці реферату).

2. **Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання** (далі ІНДЗ) необхідне для систематизації, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни історія України. ІНДЗ дозволяє студентам опанувати необхідні навички самостійної роботи для вирішення конкретних практичних завдань та підвищення ефективності навчання.

ІНДЗ включає наступні елементи наукового дослідження:

- практична значущість;
- комплексний і системний підходи до вирішення поставленого завдання;
- використання сучасних теоретичних методологій, наукових напрацювань за обраною студентом тематикою дослідження;
- застосування творчого підходу та власного бачення у ході вирішення поставленого завдання.

Для реалізації вище сказаного, здобувачу вищої освіти пропонується виконати невелике за обсягом етнографічне дослідження або ж історичну розвідку на самостійно обрану ним тематику з курсу історії України.

Тематика рефератів:

1. Передумови зародження, виникнення та становлення Давньоруської Української держави.
2. Історичні концепції становлення давньоруської Української держави.
3. Роль дипломатії княгині Ольги у зовнішній політиці Київської Русі
4. Результати та значення походів князя Святослава.
5. Особливості внутрішньої та зовнішньої політики князя Володимира Великого.
6. Причини та процес роздробленості Київської Русі.

7. Давньоруське право.
8. Тенденції соціально-економічного розвитку Київської Русі.
9. Релігійні вірування Давньоруської Української держави до і після запровадження християнства на Русі.
10. Виникнення і розвиток українського козацтва та початки козацького державотворення.
11. Рушійні сили та методи війни українського народу під проводом Б. Хмельницького.
12. Події національно-визвольної війни лютий (лютий 1648 – серпень 1658 р.р.).
13. Історичне значення україно-московської міждержавної угоди 1654 р.
14. Зовнішньополітичний курс Б. Хмельницького після 1654р.
15. Формування української державності в ході визвольної війни.
16. Особливості становища Української держави після смерті Б. Хмельницького.
17. Громадянська війна та поділ України на два гетьманства (вересень 1657 – червень 1663 р.р.).
18. Процес боротьби за воз'єднання Української держави (червень 1663 – вересень 1667 р.р.).
19. Умови та особливості розвитку української культури в період національно-визвольної війни XVII ст.
20. Адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ західноукраїнських земель у складі Австрійської імперії.
21. Особливості економічного розвитку західноукраїнських земель у першій половині XIX ст.
22. Суспільно-політична думка на західноукраїнських землях в I половині XIX ст.
23. Головна руська рада?: структура та програмні вимоги.
24. Особливості та значення діяльності «Руської трійці» для розгортання українського національно-визвольного руху»
25. Наслідки та історичне значення революційних подій 1848-1849 р.р. на західноукраїнських землях.
26. Українська національна ідея в 1917-1921 р.р.
27. Українська Центральна Рада та її універсали.
28. П. Скоропадський та його політична діяльність.
29. Утворення та діяльність ЗУНР.
30. Доба Директорії на Україні.
31. Голодомор 1932-1933 р.р. на Україні. Наслідки та історичні уроки.
32. Наступ сталінізму на українську культуру і духовне життя українського народу.
33. ОУН-УПА в роки Другої світової війни.
34. Початок національно-державного відродження українського народу в період перебудови радянського суспільства.
35. Сучасний стан української економіки та суспільно-політичного життя в умовах сьогодення.
36. Провідні політичні партії незалежної України та їх погляди на сучасне і майбутнє держави.

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
 МН2 – практичний метод (практичні заняття, семінари);
 МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, складання реферату);
 МН6 – самостійна робота (виконання завдань, підготовка до практичних занять, семінарів).

12. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

- МО1 – екзамени;
 МО2 – усне або письмове опитування;
 МО6 – реферати, есе;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО8 – презентації та виступи на наукових заходах.

13. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контроль і оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти складається з двох етапів:

- поточного контролю;
- підсумкового контролю (екзамен).

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни на практичних заняттях і проводиться у терміни, які визначаються календарним планом. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння теоретичного матеріалу, вироблення вмінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми, вмінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентацію).

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

- систематичність, активність, своєчасність та результативність роботи над вивченням програмного матеріалу дисципліни, у т.ч. виконання домашніх завдань та вирішення проблемних питань;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- виконання індивідуального завдання.

Поточний контроль знань, умінь та навичок студентів передбачає застосування таких видів роботи:

- тестові завдання;
- обговорення проблеми, дискусія;
- презентації результатів роботи;
- інші.

Об'єктом підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти є екзамен. На нього виносяться вузлові питання, комплексні завдання, що потребують творчого підходу і вміння синтезувати отримані знання. Таким чином, засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: усне та письмове опитування; поточне і контрольне тестування; контрольні роботи по закінченню вивчення змістового модуля; виконання самостійних та індивідуальних творчих завдань.

Види та методи навчання і оцінювання

Код ЗК, СК	Назва компетентності	Код ПРН	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання
K03	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	ПР1	Аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.	МН1, МН2, МН4, МН6	МО1, МО2, МО6, МО7, МО8
K08	Здатність діяти на основі етичних міркувань.	ПР2	Знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній діяльності.	МН1, МН2, МН4, МН6	МО1, МО2, МО6, МО7, МО8
K10	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	ПР2	Знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній	МН1, МН2, МН4, МН6	МО1, МО2, МО6, МО7, МО8

			діяльності.		
K11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПР2	Знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній діяльності.	МН1, МН2, МН4, МН6	МО1, МО2, МО6, МО7, МО8
K12	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ПР2	Знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній діяльності.	МН1, МН2, МН4, МН6	МО1, МО2, МО6, МО7, МО8
K21	Здатність застосовувати фундаментальні і міждисциплінарні знання для успішного розв'язання завдань інженерії програмного забезпечення.	ПР1	Аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.	МН1, МН2, МН4, МН6	МО1, МО2, МО6, МО7, МО8

14. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими критеріями оцінювання та рівнями компетентності:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє	високий	відмінно

			особливі творчі здібності, вмiє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вмiє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	(творчий)	
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна		
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вмiє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок	достатній (конструктивно-варіативний)	добре
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	середній (репродуктивний)	задовільно
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювальні форми навчальної діяльності: поточне і підсумкове оцінювання

рівня засвоєння теоретичного та практичного матеріалу під час аудиторних занять і самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання лабораторних завдань; оцінка (бали) за індивідуальну науково-дослідну роботу; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій, рефератів тощо.

15. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Поточне тестування та самостійна робота															ІНДЗ	Екзамен	Сума
Змістовий модуль №1									Змістовий модуль №2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	9	40	100
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
Модульний контроль – 3									Модульний контроль – 3								

Розподіл балів по видах освітньої діяльності

№ з.п.	Вид навчальної діяльності	Оціночні бали	Кількість балів
T1	Робота на лекційних заняттях, опорні конспекти лекцій Виконання завдань самостійної роботи	0,5 2,5	3
T2	Фронтальне / індивідуальне опитування та участь в обговоренні під час практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	2 1	3
T3	Виконання завдань самостійної роботи	3	3
T4	Робота на лекційних заняттях, опорні конспекти лекцій Виконання завдань самостійної роботи	0,5 2,5	3
T5	Фронтальне / індивідуальне опитування та участь в обговоренні під час практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	2 1	3
T6	Виконання завдань самостійної роботи	3	3
T7	Робота на лекційних заняттях, опорні конспекти лекцій Виконання завдань самостійної роботи	0,5 2,5	3
T8	Робота на лекційних заняттях, опорні конспекти лекцій Фронтальне / індивідуальне опитування та участь в обговоренні під час практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	0,5 2 0,5	3
T9	Виконання завдань самостійної роботи	3	3
Модульний контроль (контрольна робота)		3	3
T10	Робота на лекційних заняттях, опорні конспекти лекцій Виконання завдань самостійної роботи	0,5 2,5	3
T11	Фронтальне / індивідуальне опитування та участь в обговоренні під час практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	2 1	3
T12	Робота на лекційних заняттях, опорні конспекти лекцій Фронтальне / індивідуальне опитування та участь в обговоренні під час практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	0,5 2 0,5	3
T13	Виконання завдань самостійної роботи	3	3
T14	Робота на лекційних заняттях, опорні конспекти лекцій Виконання завдань самостійної роботи	0,5 2,5	3
T15	Робота на лекційних заняттях, опорні конспекти лекцій Виконання завдань самостійної роботи	0,5 2,5	3

Модульний контроль (контрольна робота)	3	3
ІНДЗ: етнографічне дослідження	9	9
Екзамен	40	40
Разом		100

16. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

Мета семінарських занять – поглиблення та закріплення знань, отриманих на лекціях і під час самостійного вивчення окремих тем курсу. Як правило, на семінар виносяться 3–4 питання; їх розглядають як у традиційній формі, так і у вигляді дискусії, розгорнутої бесіди, конференції, «круглого столу», особливо якщо обговорюються проблемні питання. Опитування здобувачів в/о на семінарі проходить як за бажанням здобувачів в/о, так і за викликом викладача. На семінарських заняттях можуть обговорюватися повідомлення, доповіді та реферати.

У кінці заняття викладач підводить підсумки роботи, оцінює виступи і доповнення кожного здобувача в/о, акцентуючи увагу на найбільш вдалим відповідях, недоліках у висвітленні теми. Крім цього, здобувачі в/о отримують завдання щодо підготовки до наступного семінарського заняття. Оцінки, одержані на семінарі, обов'язково враховуються при модульно-рейтинговій системі контролю знань.

Семінарські заняття базуються на самостійній роботі здобувачів в/о, яка є однією з основних форм навчального процесу. Лише самостійна робота в комплексі з іншими формами навчання забезпечує глибоке вивчення та всебічне засвоєння здобувачами в/о матеріалу, оволодіння методами наукового мислення, виховання у них творчих, аналітичних підходів до вивчення дисципліни. Форми самостійної роботи здобувачів в/о можуть бути різноманітними: вивчення і конспектування документів та інших історичних джерел, навчальної та навчально-методичної літератури, монографій і наукових статей, написання тематичних повідомлень, доповідей, рефератів. Основна ділянка самостійної роботи – уважне читання і конспектування передбачених до семінарського заняття основних джерел та літератури. Це обов'язкова вимога при вивченні соціально-політичних знань, один з головних елементів модульно-рейтингової системи оцінки знань здобувачів в/о.

17. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Розкрийте процес формування людської цивілізації на території України. Первісні люди і їх заняття.
2. Охарактеризуйте становлення та розвиток найдавніших неслов'янських племен на землях сучасної України.
3. Розкрийте передумови та причини давньогрецької колонізації Північного Причорномор'я. Античні міста - держави Північного Причорномор'я.
4. Покажіть процес державотворення східних слов'ян у IV-IX ст. Соціально-економічні та політичні аспекти розвитку.
5. Охарактеризуйте історичні концепції виникнення та становлення Давньоруської Української держави. Головні історичні джерела та періодизація.
6. Прокоментуйте головні засади зовнішньополітичного курсу Давньоруської Української держави IX середини XIII ст. Соціально-економічне становище та внутрішня політика.
7. Розкрийте причини занепаду, роздробленості та падіння Давньоруської Української держави. / кінець XI – середина XIII ст. Монголо-татарська орда. Героїчна оборона і падіння Києва.
8. В історичній послідовності покажіть процес становлення та розвитку Галицько-Волинської держави. Внутрішня та зовнішня політика Данила Галицького.
9. Охарактеризуйте культурну спадщину Давньоруської Української держави. Давньоруське літописання. «Слово о полку Ігоревім». Релігія.
10. Охарактеризуйте культурну спадщину Галицького-Волинської держави.

11. Розкрийте передумови та причини приєднання українських земель до складу Великого князівства Литовського та покажіть ставлення українців до литовських представників.
12. Дайте оцінку політичному та соціально-економічному становищу українських земель у складі Великого Князівства Литовського.
13. Проаналізуйте претензії сусідніх держав на українські землі в XIV-XV ст. (Польщі, Угорщини, Литви, Молдавії, Туреччини, Московії, Кримського ханства).
14. Люблінська унія, її сутність та роль в історичній долі українського народу.
15. В історико-порівняльних характеристиках розкрийте політичне та соціально-економічне становище українства в Речі Посполитій.
16. Розкрийте передумови та причини виникнення і становлення козацтва. Оцініть його роль в подальшій долі українського народу.
17. Дайте оцінку адміністративно-політичному устрою України у складі Речі Посполитої. Устав на волоки. Закріпачення українських селян. Фільварки.
18. Берестейська унія та її роль в церковному житті України.
19. Охарактеризуйте причини та хід та наслідки козацько-селянських повстань 16 – 17 століть.
20. Охарактеризуйте розвиток української мови, освіти та братських шкіл в IV першій половині XVII ст. Формування української еліти: П. Сагайдачний, К. Острозький, Герасим і Мелетій Смотрицькі, Л. Баранович.
21. Розвиток освіти та науки в Україні в II-й пол. XVII ст. Києво-Могилянська Академія. Колегіум у Чернігові, Харкові, Переяславі, Львівський університет.
22. Розкрийте передумови, причини, характер, рушійні сили та методи визвольної боротьби українського народу середини XVII ст.
23. Воєнно-політичні події на Україні в 1648-1651 р.р. Від повстання до революції.
24. Розкрийте зміст Зборівської угоди та покажіть її вплив на подальші воєнно-політичні події. Формування Української Гетьманської держави, її структура та особливості.
25. Проаналізуйте основні засади соціально-економічної політики та становища населення в державі Б. Хмельницького.
26. Розкрийте зміст воєнно-політичних подій на Україні в 1650-1653 р.р. Передумови та підготовка Переяславської Ради.
27. Переяславська Рада та її значення для історичної долі України.
28. Дайте оцінку гетьманському правлінню І. Виговського. Гадяцький мир. Конотопська битва. Переяславська угода. 1659 р.
29. Дайте оцінку політичному правлінню П. Дорошенка. Розкрийте зміст Бучацької угоди 1672 р. та Бахчисарайської угоди 1681 р.
30. Розкрийте головні засади внутрішньої та зовнішньої політики гетьмана І. Мазепи. Північна війна і участь в ній козацьких військ. Наслідки.
31. Охарактеризуйте місце та роль конституції Пилипа Орлика в історичній долі України.
32. Розкрийте зміст реформ Петра I та їх втілення на Україні. Юридичне оформлення кріпацтва та остаточна ліквідація автономного устрою.
33. Охарактеризуйте розвиток української мови, освіти та братських шкіл в IV першій половині XVII ст. Формування української еліти: П. Сагайдачний, К. Острозький, Герасим і Мелетій Смотрицькі, Л. Баранович.
34. Розкрийте особливості повстання під проводом Семена Палія (1702-1704 р.р.).
35. Дайте характеристику соціально-економічному становищу та соціальній політиці Відня щодо західноукраїнських земель в I пол. XIX ст.
36. Охарактеризуйте культуру та духовне життя українців Галичини, Буковини і Закарпаття в першій пол. XIX ст.
37. Охарактеризуйте основи адміністративно-політичного устрою західноукраїнських земель в Австрійській імперії Габсбургів.
38. Революційні ідеї на Україні після французько-російської війни. «Товариство об'єднаних слов'ян», декабристський рух, листопадове польське повстання 1830 -1801 р.р.
39. Охарактеризуйте соціально-економічне становище українських земель в I пол. XIX ст. Криза феодалних відносин та розвиток капіталістичних.

40. Розкрийте початок національного відродження на західноукраїнських землях. Революційні події 1846-1848 р.р. Процес ліквідації кріпосного права та його особливості, «Руська трійця», «Головна Руська рада», «Руський собор».
41. Прокоментуйте особливості політики австрійського уряду щодо західноукраїнських земель в другій половині XIX ст.
42. Покажіть розвиток суспільно-політичної думки та визвольного руху на Україні в складі Російської імперії в другій половині XIX ст.
43. Охарактеризуйте зміст реформи 1861 р. в Російській імперії та дайте оцінку соціальній структурі пореформеного українського села.
44. Проаналізуйте становище України в роки першої російської революції 1905-1907 р.р. та дайте оцінку діяльності українських політичних сил в зазначений період.
45. Охарактеризуйте суспільно-політичні течії, рухи та партії України напередодні і початку Першої світової війни.
46. Розкрийте зміст реформ П. Столипіна та покажіть їх вплив на українські землі.
47. Проаналізуйте воєнні дії на території України у 1914-1917 р.р. Українці в арміях воюючих держав.
48. Прокоментуйте головні аспекти політики воюючих держав щодо України роки Першої світової війни. Історичні уроки та наслідки Першої світової війни для України.
49. Конституювання, внутрішня та зовнішня політика Центральної Ради, її місце та роль в історичній долі України.
50. Охарактеризуйте процес боротьби за українське національно-державне відродження в 1917-1920 р.р.
51. Охарактеризуйте гетьманську державу П. Скоропадського та оцініть її головні засади внутрішньої та зовнішньої політики.
52. Листопадова національно-визвольна революція на західноукраїнських землях. Становлення ЗУНР, її роль та місце в історії.
53. Охарактеризуйте соціально-економічне та суспільно-політичне становище західноукраїнських земель в 20-30 р.р. XX ст. Національно-визвольна боротьба західноукраїнського населення в умовах панування іноземних держав.
54. Розкрийте значення понять і термінів: «осадництво», «пацифікація», «інтегральний націоналізм», «русинство», «політична еміграція».
55. Прокоментуйте особливості політики більшовиків в Україні у 1919 р. «Воєнний комунізм».
56. Нова економічна політика на Україні. Особливості, наслідки, уроки.
57. Охарактеризуйте економічне та суспільно-політичне становище Радянської України у 20 - і роки XX ст.
58. Голод 1921—1923 р.р. в Україні, його причини і наслідки.
59. Голодомор 1932-33 р.р. на Україні. Наслідки та історичні уроки.
60. Розкрийте особливості суспільно-політичного життя та економічного становища України на початку 20-х р.р. XX ст. Політика «воєнного комунізму», входження України до складу СРСР.
61. Розкрийте передумови та причини Другої світової війни та покажіть місце українських земель в політиці агресивних стратегів цієї війни.
62. Охарактеризуйте українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни.
63. Проаналізуйте особливості приєднання західноукраїнських земель до УРСР. Утвердження сталінського тоталітарного режиму на західноукраїнських землях.
64. Дайте оцінку діяльності ОУН в умовах Другої світової війни.
65. Прокоментуйте особливості антифашистської боротьби ОУН – УПА в роки Другої світової війни.
66. Український визвольний рух ОУН - УПА в 1944-1950-х р.р.
67. Проаналізуйте втрати України у Другій світовій війні. Дайте оцінку особливостям відбудовчих процесів народного господарства в 1944-1950 р.р.
68. Голодомор в Україні (1946—1947 р.р.).

69. Визначте особливості та наслідки проведення операцій «Вісла» та «Захід».
70. Дайте оцінку особливостям відбудовчих процесів в західних областях України після завершення Другої світової війни.
71. Охарактеризуйте сутність процесу десталінізації та реформаторські спроби управління економікою в середині 1950-1960-х р.р.
72. Україна в період тимчасової лібералізації суспільно-політичного життя в СРСР в середині 50-х – середині 60-х р.р. ХХ ст.
73. Охарактеризуйте антирежимні виступи 1960 – 80-х р.р. ХХст. Культура й духовність.
74. Охарактеризуйте початок національно-державного відродження українського народу в період перебудови радянського суспільства.
75. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори президента України 1 грудня 1991 р.
76. Поясніть причини розпаду СРСР і його наслідки для державотворення в Україні.
77. Розкрийте значення понять і термінів: «перебудова», «гласність», «плюралізм», «український національно-демократичний рух», «багатопартійність», «суверенітет», «незалежність», «ринкові відносини», «референдум», «президент».
78. Помаранчева революція. Україна в системі міжнародних відносин.
79. Охарактеризуйте особливості суспільно-політичного життя України в 2005–2013 р.р. Революція Гідності, Небесна Сотня.
80. Євроінтеграційний поступ України: угода про асоціацію між Україною та ЄС.
81. Початок російської агресії в Україні: причини, хронологія.
82. Перший етап російсько-української війни 2014-2022 р.р.: етапи та особливості.
83. Позиція міжнародного співтовариства російської агресії щодо України.
84. Розкрийте ознаки гібридної війни росії щодо України.
85. Охарактеризуйте початок другого етапу російської агресії щодо України (24 лютого 2022 р.).
86. Проаналізуйте заходи світового співтовариства спрямовані на стримуванні агресії росії.

18. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Курс лекцій з Історії України у чотирьох частинах. Ред. Михальчук П. Тернопіль, Астон. 2007.
2. В'ятрович Володимир. Нотатки з кухні «переписування історії». Київ, [Наш формат. 2021](#). 528 с.
3. [Грицак](#) Ярослав. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ, [Портал. 2022](#). 416 с.
4. Каппелер Андреас. «Від країни козаків до країни селян». Львів, [Літопис. 2022](#). 360 с.
5. Плохій Сергій. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків, [Клуб Сімейного Дозвілля. 2022](#). 512 с.

Додаткова література:

1. Головка Олександр Русь і Польща в міжнародному житті Європи (X – перша половина XIII ст.). Київ, НАН України. Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського. 2021. 600 с.
2. Довідник з історії України (А - Я). Посібник для серед. загальноосвіт. навч. закл. Інститут історичних досліджень Львівського національного ун-ту ім. Івана Франка; упоряд. І. З. Підкова ; заг. ред. І. З. Підкова, Р. М. Шуста. 2. вид., доопрац. і доп. - Київ, Генеза. 2002. 1135 с.
3. Енциклопедія історії України. Ред. В.Смолій; НАН України, Ін-т історії України. Київ, Наукова думка. 2011. 518 с.
4. Леп'явко Сергій. Козацькі війни кінця XVI ст. в Україні. Львів, Априорі. 2022. 272 с.
5. Літвін Генрик. Злука поштивих народів: польського, литовського, руського. Волинь і Київщина в Люблінській унії. Київ, Ніка Центр. 2021. 320 с.

19. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ (ІНТЕРНЕТ) РЕСУРСИ

1. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича <http://www.inst-ukr.lviv.ua>
2. Книги та підручники з історії України та всесвітньої історії <http://www.history.vn.ua>
3. Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua>
4. Офіційний веб сайт Українського інституту національної пам'яті <http://hdaiinp.org.ua>
5. Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України <http://www.nbu.gov.ua>